

Ενότητα 8η Ένα μοιραίο λάθος

ZHN.: Σὺ, ὦ Καλλιδημίδη, πῶς ἀπέθανες;
Ἐγὼ μὲν γὰρ παράσιτος ὦν Δεινίου ἀπεπνίγην ἐμφαγῶν πλέον τοῦ ἱκανοῦ.
ΚΑΛ.: Τὸ δὲ ἐμόν ἐγένετο παράδοξόν τι.
Οἶσθα γὰρ καὶ σύ που Πτοιόδωρον τὸν γέροντα;
ZHN.: Τὸν ἄτεκνον, τὸν πλούσιον;
ΚΑΛ.: Ἐκείνον αὐτὸν αἰεὶ ἐθεράπευον ὑπισχνούμενον τεθνήξεσθαι ἐπ' ἐμοί.
Ἐπεὶ δὲ ὁ γέρων ἔζη ὑπὲρ τὸν Τιθωνόν, ἐξηῦρον ἐπὶ τὸν κληρὸν ὁδὸν τινα ἐπίτομον· πριάμενος γὰρ φάρμακον ἀνέπεισα τὸν οἰνοχόον, ἐπειδὴν τάχιστα ὁ Πτοιόδωρος αἰτήσῃ πιεῖν, ἐμβalόντα αὐτὸ εἰς κύλικα ἔχειν ἕτοιμον καὶ ἐπιδοῦναι αὐτῷ· εἰ δὲ τοῦτο ποιήσῃ, ἐπωμοσάμην ἀφήσειν αὐτὸν ἐλεύθερον.
ZHN.: Τί οὖν ἐγένετο;
Ἔοικας γὰρ ἔρειν τι πάνυ παράδοξον.
ΚΑΛ.: Ἐπεὶ τοίνυν λουσάμενοι ἦκομεν, ὁ μειρακίσκος ἔχων ἑτοίμους δύο δὴ κύλικας οὐκ οἶδα ὅπως ἔδωκεν ἐμοί μὲν τὸ φάρμακον, Πτοιόδωρῳ δὲ τὸ ἀφάρμακτον· εἶτα ὁ μὲν ἔπινεν, ἐγὼ δὲ αὐτίκα μάλα ἐκείμην ἐκτάδην νεκρὸς ὑποβολιμαῖος ἀντὶ ἐκείνου. Τί γελᾷς τοῦτο, ὦ Ζηνόφαντε; Καὶ μὴν οὐκ ἔδει γε ἐπιγελαῖν ἑταίρω

ZHN.: Εσύ, Καλλιδημίδη, πῶς πέθανες;
Εγώ, πάντως, ὄντας κοντά στον Δεινία ἔσκασα ἐπειδὴ ἔφαγα περισσότερο ἀπ' ὅσο ἔπρεπε.
ΚΑΛ.: Καὶ ἡ δική μου περίπτωση υπήρξε κάπως περίεργη.
Γνωρίζεις καὶ εσύ ἴσως τὸν Πτοιόδωρο τὸ γέροντα;
ZHN.: Εννοεῖς τὸν ἄτεκνο, τὸν πλούσιο;
ΚΑΛ.: Εκείνον ακριβῶς τὸν φρόντιζα συνεχῶς, ἐπειδὴ υποσχόταν ὅτι, ὅταν θα πέθαινε, θα με ἀφήνε κληρονόμο του. Ἐπειδὴ ὅμως, ὁ γέρος ζούσε πιο πολύ καὶ ἀπὸ τὸν Τιθωνό, βρήκα γιὰ τὴν κληρονομία κάποιον πιο σύντομο δρόμο· ἀφοῦ δηλαδὴ ἀγόρασα δηλητήριο, ἔπεισα τὸν οἰνοχόο παρὰ τὴ θέλησή του, ἀμέσως μόλις ὁ Πτοιόδωρος ζητήσῃ νὰ πιεῖ, ἀφοῦ τὸ βάλει σὲ ποτήρι τοῦ κρασιοῦ, νὰ τὸ ἔχει ἕτοιμο καὶ νὰ τοῦ τὸ δώσει· καὶ, ἀν τὸ κάνει αὐτό, ορκίστηκα ὅτι θὰ τὸν ἀφήσω ἐλεύθερο.
ZHN.: Τί ἐγίνε λοιπόν;
Γιὰτὶ δείχνεις ὅτι θὰ πεις κάτι πολὺ παράδοξο.
ΚΑΛ.: Ἀφοῦ λοιπόν μετὰ τὸ λουτρό μας ἤρθαμε (στο σπῆτι τοῦ), τὸ παλικαράκι, ποὺ εἶχε βέβαια ἑτοιμὰ δύο ποτήρια κρασιοῦ, δὲν ξέρω πῶς, ἀλλὰ ἔδωσε σὲ μένα τὸ δηλητήριο, καὶ στὸν Πτοιόδωρο τὸ ποτήρι ποὺ δὲν περιείχε δηλητήριο· ἔπειτα, ἐκεῖνος ἔπινε, ἐνῶ ἐγὼ ἀμέσως κειτόμουν ξαπλωμένος νεκρὸς παίρνοντας τὴ θέση ἐκείνου. Γιὰτὶ γελᾷς με αὐτό, Ζηνόφαντε; Κι ὅμως δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ γελᾷς σὲ

ἀνδρί.

βάρος ενός φίλου σου.

Νοηματική απόδοση του κειμένου

Ο Λουκιανός στο διάλογό του αναφέρει την περιγραφή που κάνει ο Καλλιμήδης στο συνομιλητή του Ζηνόφαντο, σχετικά με το θάνατό του. Η περιγραφή αυτή γίνεται λόγω της ερώτησης που έκανε ο Ζηνόφαντος. Διηγείται λοιπόν ο Καλλιμήδης για ένα γέρο πλούσιο και άκληρο, τον Πτοιόδωρο. Ο γέρος αυτός του υποσχόταν πως θα τον κληρονομούσε ύστερα από το θάνατό του. Όμως ο γέρος έζησε πολλά χρόνια· γι' αυτό ο Καλλιμήδης αποφάσισε να τον δηλητηριάσει, ώστε να πάρει γρήγορα την κληρονομιά. Τότε παρέσυρε τον οινοχόο και του είπε να ετοιμάσει ένα ποτήρι κρασιού και να το δώσει στο γέρο μόλις ζητήσει να πει. Μέσα στο ποτήρι είχε βάλει το δηλητήριο που είχε αγοράσει. Σε αντάλλαγμα της προσφοράς του οινοχόου του υποσχέθηκε, ότι θα τον απελευθέρωνε. Όμως από λάθος ήπιε ο ίδιος το ποτήρι με το δηλητήριο και όχι ο γέρος· έτσι και πέθανε.

Γραμματική

1. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις που ακολουθούν με τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου:

- α. Κόσμος τῆς .....(ἀγαθός, θηλ. γεν. εν.) ψυχῆς ἀρετὴ ἐστὶ.
- β. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Περσῶν ἦσαν .....(σοφός, αρσ. ονομ. πληθ.) πολῖται.
- γ. Οἱ νέοι .....(πονηρός, ουδ. γεν. πληθ.) ἔργων ἀπέχουσι.
- δ. Ἡ φιλία τῶν .....(δίκαιος, αρσ. γεν. πληθ.) ἀνθρώπων ἐστὶ πηγὴ ἀγαθῶν.
- ε. Ἡ μέθη .....(μικρός, θηλ. ονομ. εν.) ἐστὶ μανία.
- στ. Ὁ χρηστὸς ἄνθρωπος οὐ βάλλεται .....(πονηρός, δοτ. πληθ.) λόγοις.
- ζ. Ἡ σοφία .....(ἄξιος, θηλ. ονομ. εν.) χρυσοῦ ἐστὶ.

2. Να τοποθετήσετε τα επίθετα της παρένθεσης στην κατάλληλη πτώση ώστε να συμφωνούν με τα ουσιαστικά που προσδιορίζουν:

- α. ταῖς ..... ψυχαῖς (καλός)
- β. τῶν ..... ἀνθρώπων (ἐντιμος)
- γ. τῆς ..... ἡμέρας (ψυχρός)
- δ. τοῦς ..... νεανίας (ώραίος)
- ε. τῶν ..... μετάλλων (πολύτιμος)
- στ. τὰς ..... διόδους (ὑπόγειος)

3. Στην άσκηση που ακολουθεί να συμπληρωθούν τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της δεικτικής αντωνυμίας οὗτος – αὕτη – τοῦτο:

- α. οὐκ ἦλθον εἰς.....τὴν πόλιν.
- β. οἱ τόποι .....χθαμαλοὶ εἰσι.
- γ. γένοιτο, Κύριε, τῇ ἡμέρᾳ.....ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
- δ. ἐν τῷ σταδίῳ .....ἀγὼν γίγνεται.
- ε. ἐν..... ταῖς ὁδοῖς ἐπορεύετο.
- στ. ....τῷ τρόπῳ ἐτείχισαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν.
- ζ. ἐν τῇ χώρᾳ .....ξένοι ἐσμέν.
- η. οὐδεὶς ἐν τῇ πόλει ἐγίνωσκεν ..... τὰ παιδιά.
- θ. ἐπλεύσαμεν τρεῖς ἡμέρας καὶ περὶ .....τὰς νήσους.
- ι. ἐπειρῶντο (=προσπαθούσαν) .....τοῖς δώροις δεκάσαι ἡμᾶς (=να μας δωροδοκήσουν).

4. Να κλιθῶν οι πλάγιες πτώσεις της δεικτικής αντωνυμίας και στα τρία γένη:

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Ποια ήταν η «σύντομη οδός» που ανακάλυψε ο Καλλιδημίδης για την κληρονομιά του Πτοιόδωρου;

Ο Καλλιδημίδης, βλέποντας πως ο Πτοιόδωρος αργούσε να πεθάνει, ανακάλυψε μια «συντομότερη οδό» για να επιτύχει το στόχο του, να πάρει δηλαδή την περιουσία του γέροντα. Αποφάσισε λοιπόν να επισπεύσει το θάνατο του ευεργέτη του πείθοντας τον υπηρέτη να ρίξει δηλητήριο στο ποτήρι του Πτοιόδωρου, δε δίστασε δηλαδή να φτάσει μέχρι τη δολοφονία.

2. Ποια ήταν η κατάληξη του σχεδίου του Καλλιδημίδα;

Το σχέδιο του Καλλιδημίδα δεν είχε την κατάληξη που επιθυμούσε ο ίδιος. Ο υπηρέτης έκανε λάθος και αντί να δώσει το ποτήρι με το δηλητήριο στον Πτοιόδωρο, το έδωσε στον Καλλιδημίδα, με αποτέλεσμα να χάσει τη ζωή του.

3. Ποια παροιμία σας θυμίζει το πάθημα του Καλλιδημίδα;

Το πάθημα του Καλλιδημίδα φέρνει στον νου την παροιμία «όποιος σκάβει το λάκκο του άλλου πέφτει ο ίδιος μέσα». Η ιστορία που αφηγείται ο Λουκιανός μέσω του διαλόγου των δύο νεκρών κρύβει μια μεγάλη ανατροπή και θυμίζει ανέκδοτο, ταυτόχρονα όμως περιέχει και ένα σημαντικό σχόλιο για τα κίνητρα και τις συνέπειες των πράξεων μας.